

Örebro 2016-12-28

YTTRANDE

Dnr 2016-27/AG/LF

Regeringskansliet
103 33 Stockholm

En funktionshinderpolitik för ett jämlikt och hållbart samhälle (Förslag från Myndigheten för delaktighet)

Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning, DHB, är en föräldraorganisation som startade 1949 och aktivt arbetar för att våra målgrupper ska vara delaktiga, jämlika samt ha inflytande i ett tillgängligt samhälle. Även barn med ytterligare funktionsnedsättningar är en viktig grupp inom vår organisation. Grunden för våra ställningstaganden är våra samlade erfarenheter i förbundet. Viktiga dokument för vårt arbete är *Barnkonventionen* och *FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Vårt arbete utgår även från Sveriges språklag, som ger svenskt teckenspråk ställning motsvarande de nationella minoritetsspråken.

Riksförbundet DHB överlämnar härmed följande synpunkter på betänkandet:

Sammanfattning

Riksförbundet DHB välkomnar att Myndigheten för delaktighet har fått i uppdrag att se över funktionshinderpolitiken. Vi eniga med myndigheten om att tillgängligheten till samhället måste förbättras och för att så ska ske så krävs det att attityder förändras och att medvetenheten blir en självklar del av samhället. Vi saknar dock en mer djupgående kartläggning av befintlig lagstiftning, tydliga politiska åtaganden, åtgärder på de punkter som Sveriges fick kritik av FN för, uppfyllelsegrad av FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning, aktuell forskning, barnperspektiv och uppfyllelse av Barnkonventionen samt funktionella samrådmodeller med funktionsrättsorganisationer.

Riksförbundet DHB ser risker med att barnperspektivet saknas i förslaget. Vi ser stora risker med att barnrättsfrågor, om de inte uttryckligen finns med kommer att nedprioriteras.

Riksförbundet DHB välkomnar att förslaget innehåller en samverkan mellan myndigheter och funktionsrättsorganisationerna. Här skulle vi vilja se samverkansmodeller där organisationerna får vara delaktiga i ett tidigt skede och att organisationer väljs ut med stöd av ett tydligt regelverk och inte som det idag ofta upplevs, som godtyckligt.

Ur ett demokratiperspektiv bör statsbidraget ses över för att möjliggöra en bred representation vad gäller funktionsnedsättning, geografisk spridning och demografi.

En funktionshinderspolitik med parlamentarisk förankring

Riksförbundet DHB välkomnar att Myndigheten för delaktighet har fått i uppdrag att ser över funktionshinderpolitiken. Det framgår av förslaget att myndigheten har haft ambitioner att skapa ett förslag som ska omfatta funktionshinderperspektivet så brett som möjligt, dock upplever vårt förbund att det saknas åtgärder på de punkter som Sveriges fick kritik av FN för, uppfyllelsegrad av FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning, aktuell forskning, barnperspektiv och uppfyllelse av Barnkonventionen samt funktionella samrådmodeller med funktionsrättsorganisationer.

Vi eniga med myndigheten om att tillgängligheten till samhället måste förbättras och för att så ska ske så krävs det att attityder förändras och att medvetenheten blir en självklar del av samhället. Då är vi av den uppfattningen att det krävs fler åtgärder både vad gäller ökad kunskapsinhämtning på områden som berörs av funktionshinderpolitiken och samverkan med funktionsrättsorganisationer än vad som återfinns i förslaget. Vi saknar en mer djupgående kartläggning av befintlig lagstiftning och tydliga politiska åtaganden.

För att funktionshinderpolitiken kontinuerligt ska kunna följas upp, utvärderas och utvecklas i harmoni med samhällsutvecklingen i övrigt skulle Riksförbundet DHB vilja se en nationell handlingsplan, utsatta tidsramar, stärkt rättighetslagstiftning, kartläggning av utbildningsmöjligheter och säkerställd samrådsverksamhet med funktionsrättsorganisationer. åtgärder på de punkter som Sveriges fick kritik av FN för, uppfyllelsegrad av FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning, aktuell forskning, barnperspektiv och uppfyllelse av Barnkonventionen samt funktionella samrådmodeller med funktionsrättsorganisationer.

Riksförbundet DHB ser risker med att barnperspektivet saknas i förslaget. Även om vi är införstådda med myndighetens intention att genom att inte särskilja grupper i samhället kommer inkluderingen att öka, delar vi inte den uppfattningen. Barn och framförallt barn med funktionsnedsättning har behov som särskilt måste uppmärksammas. Det måste finnas kunskap och arbetssätt att identifiera och fånga upp barns svårigheter inom alla samhällsområden och det måste prioriteras. Vi ser stora risker med att barnrättsfrågor, om de inte uttryckligen finns med kommer att nedprioriteras. I förslaget föreslås att vissa myndigheter inom de prioriterade kunskapsområdena, arbete, utbildning, tillgänglighet, fysisk tillgänglighet och transport, ska öka kunskapen och stimulera utveckling samt implementering, där ska självklart barnperspektivet lyftas in. Emellertid vill Riksförbundet DHB se att barnens rättigheter genomsyrar hela förslaget till funktionshinderpolitik.

Skäl till föreslagen ansvarsfördelning

Riksförbundet DHB är av den uppfattningen att funktionshinderperspektivet riskerar att försvagas genom att dels det särskilda ansvar som Skolinspektionen har haft lyfts bort och dels genom att låta skyldigheten att samverka med andra vara upp till respektive myndighet. Myndigheten för delaktighet tar även upp att ett problem har varit att enskilda myndigheter har arbetat med mål som de inte kunnat uppnå på egen hand genom sin verksamhet, vilket bekräftar vår uppfattning om att skyldighet till samverkan ska kvarstå.

Utbildning är ett av de prioriterade områden som utpekats och därför bör Skolinspektionen fortsatt ha ett särskilt ansvar. Myndigheten har förvisso tillsyn i sitt uppdrag, men utöver det har den en stor mängd information som bör komma andra myndigheter till del, såsom det stora antalet kvalitetsgranskningar, riktade och regelbundna tillsyner, beslut i enskilda ärenden samt statistik. Även om Skolinspektionens verksamhet inte har ett direkt funktionshinderperspektiv anser vi att inspektionen har en så viktig roll i att identifiera problemområden för elever med funktionsnedsättning, och i att tolka lagstiftning att den fortsatt ska ha ett särskilt ansvar.

Reviderad förordning 2001:526

Förslag 4 och 5

Riksförbundet DHB anser att det kan vara problematiskt att ansvaret för funktionshinderpolitiken enbart ska regleras i förordningen 2001:56. Området är omfattande och förordningen kommer med hög sannolikhet att behöva kompletteras med ytterligare dokument såsom regleringsbrev, utredningsdirektiv eller olika former av instruktioner. Förordningen bör kopplas till tydliga mål och följas upp. Något att beakta är att förordningen kan läggas på kravställning i upphandlingsförfaranden.

En ny strategi för funktionshinderpolitiken

Förslag 6

Den tidsperiod som ligger i förslaget 2017- 2025 anser Riksförbundet DHB är väldigt lång. Det finns risk att åtgärder och insatser i arbetet förläggs långt fram i tiden och därmed försvåras måluppfyllelsen. Under tidsperioden bör uppföljningar och utvärderingar äga rum. Alltför långa tidsperspektiv kan vara förenat med svårigheter att nå önskvärda resultat.

Förslag 12

Riksförbundet DHB välkomnar att förslaget lägger vikt vid uppföljning men saknar tydlighet i målen och konkretisering i metoder. Vidare skulle vi vilja att det skapades incitament för oberoende forskning och att resultat och analyser togs in i arbetet. Svårigheter att få tillgång till tillförlitlig statistik när det gäller personer med funktionsnedsättning är ett problem som

torde påverka samhälle i stort, här skulle vi gärna välkomna ett konstruktivt förslag som inom den svenska lagstiftningen skulle underlätta någon form av statistikinsamlande.

Förslag 18

Riksförbundet DHB välkomnar att förslaget innehåller en samverkan mellan myndigheter och funktionsrättsorganisationerna. Här skulle vi vilja se samverkansmodeller där organisationerna får vara delaktiga i ett tidigt skede och att organisationer väljs ut med stöd av ett tydligt regelverk och inte som det idag ofta upplevs, som godtyckligt. Vi anser också att det är viktigt att myndigheter strävar efter så relevant representation som möjligt, t ex att i barnrättsfrågor vänder man sig i första hand till barnrättsorganisationer.

Ur ett demokratiperspektiv bör statsbidraget ses över för att möjliggöra en bred representation vad gäller funktionsnedsättning, geografisk spridning och demografi.

Dag som ovan

Lena Fernström

Ordförande Riksförbundet DHB